

توسعه کسب و کار آفرینی در کشاورزی

تألیف:

دکتر غلامحسین عبدالله زاده

دکتر محمدرضا شریف زاده

بی گمان گسترش مرزهای دانش از رسالت‌های مهم جامعه دانشگاهی است و نشر دستاوردهای ارزنده در پروراندن درخت تنومند دانش جیگاه و زمام دارد. شورای انتشارات دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان به این جو است که چاپ آثار استادان و پژوهشگران می‌تواند افزون بر گسترش یافته‌های علم، به غنی‌تر شدن فرهنگ و شکوفایی اندیشه و خودباوری فراهم کند. امید است این کتاب که یکصد و پنجاه و سومین اثر این مجموعه است بتواند همگام با سایر مراکز علمی کشور گامی موثر در اعتلای علمی فرهیختگان ایران زمین بردارد.

سرشناسه	:	عبداللهزاده، غلامحسین، ۱۳۵۹ -
عنوان و نام پدیدآور	:	توسعه کسب و کار آفرینی در کشاورزی / تألیف غلامحسین عبداللهزاده، محمدشریف شریفزاده.
مشخصات نشر	:	گلستان: دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	:	۴۲۵ ص: مصور، جدول، نمودار.
شابک	:	978-600-97920-3-0
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	کشاورزی پایدار -- ایران
موضوع	:	Sustainable agriculture -- Iran
موضوع	:	کشاورزی -- نوآوری
موضوع	:	Agricultural innovations
شناسه افزوده	:	ریفزاده، محمدشریف، ۱۳۵۶ -
شناسه افزوده	:	دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان
رده بندی کنگره	:	۱۳۰ / ۵۲ ک / ۴۹۴ / ۵ S
رده بندی دیویی	:	۶۳۰ / ۹۸
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۲۰۰۲۹

دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

نام کتاب: توسعه کسب و کار آفرینی در کشاورزی

تألیف: غلامحسین عبداللهزاده و محمدشریف شریفزاده

ناشر: دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

چاپ و صحافی: مکی

نوبت چاپ: اول

مشخصات ظاهری: ۴۲۵ صفحه

تاریخ نشر: ۱۳۹۷

شمارگان: ۵۰۰ جلد

قیمت: ۲۷۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۹۲۰-۳-۰

امور توزیع و فروش: گرگان، میدان بسیج، پردیس جدید، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

تلفن و نمابر: ۰۱۷-۳۲۴۷۶۱۳

کد پستی: ۴۹۱۳۸-۱۵۷۳۹

پیش گفتار

از بدو زمان طرح مفهوم توسعه کشاورزی تا کنون الگوها و راهبردهای مختلفی بدین منظور مطرح شده است. "کشاورزی پایدار کارآفرینانه" نیز یکی از همین الگوها است که از تلفیق کارآفرینی در فرآیند توسعه پایدار کشاورزی حاصل می‌شود. کارآفرینی بسان یک جریان راهبردی انطباق‌پذیر به اقتضای توسعه بخش‌ها (کشاورزی، صنعت، خدمات و غیره) و حوزه‌های مختلف (اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و غیره) مطرح است. کشاورزی پایدار کارآفرینانه که تبلور تحقق توسعه پایدار کشاورزی بر پایه راهبرد کارآفرینی محسوب می‌شود، بر هم‌افزایی سه مقوله پایداری، توسعه و کارآفرینی در بخش کشاورزی استوار است. کشاورزی پایدار کارآفرینانه در جمیع جهات از ظرفیت‌های کارآفرینی برای پیشبرد پایداری را ابعاد مختلف و یکپارچه اکولوژیکی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، نهادی، و فضایی - مکانی بهره می‌برد.

مضمون اصلی این کتاب، بهر گیر، از راهبرد کارآفرینی برای پیشبرد توسعه پایدار کشاورزی در عمل است. مطالب این کتاب در سه فصل عظیم شده است. فصل اول که نقش زمینه‌سازی مفهومی را برای سایر فصل‌ها دارد، به مبحث کارآفرینی و توسعه پایدار کشاورزی اختصاص یافته است. در فصل دوم، مبانی نظری و مفهومی، الگوها، سیاست‌ها و پیش‌ها، توسعه کسب و کارهای کشاورزی معرفی شده است. در فصل سوم، توسعه کسب و کارآفرینی در مناطق روستایی در راستای تقویت و تنوع‌بخشی به اقتصاد غیرکشاورزی روستایی مطرح شده است. کارآفرینی در طول زنجیره ارزش موجب پیوند بخش‌های زراعی و غیرزراعی در اقتصاد روستایی شده است.

در سراسر کتاب، جهت انسانی‌تر و زنده‌تر نمودن متن، برگزیده‌ای از آموزه‌های حاصل از تجربه زیسته نویسندگان در زمینه آموزش، پژوهش، امور مدیریتی، و عملی کسب و کارآفرینی روایت شده است. علاوه بر تشریح مبانی نظری و مفهومی با بهره‌گیری از منابع روزآمد معتبر، اتخاذ رویکرد تحلیلی سبب ارزش‌افزایی مفهومی (Conceptually value added) در طرح و تدوین مباحث مندرج در این کتاب شده است. برآستی، جهت به تأویل‌رسانی بهتر مضمون و منظور نگارندگان، تعدادی مفهوم آستانه‌ای (Threshold Concepts) نظیر کسب و کارآفرینی، دیالکتیک کسب و کار و نظایر آن خلق شده است. نگاره‌ها و الگوهای مفهومی و نیز تفسیرها، نتیجه‌گیری‌ها و در کل مطالب تدوین شده توسط خود

نویسندگان، بدون ذکر منبع ارایه شده است. در سایر موارد، تلاش شده است با ارجاع مقتضی، در جریان بهره‌گیری از مطالب سایر نویسندگان امانت‌داری شود. همچنین، خواهشمند است خوانندگان گرامی با نقد و نظر خویش راهگشای بهبود این اثر در ادامه کار باشند.

محمد شریف شریف‌زاده

دانشیار دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

غلامحسین عبدالله‌زاده

دانشیار دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

www.ketab.ir

فهرست

۱	کارآفرینی و توسعه پایدار کشاورزی	۱
۱	مقدمه	۱
۷	توسعه پایدار بخش کشاورزی به شیوه کارآفرینانه: کشاورزی پایدار کارآفرینانه	۷
۱۲	مفهوم کارآفرینی کشاورزی	۱۲
۱۵	بعد خصیصه‌ای - قابلیت (فردی) کارآفرینی کشاورزی	۱۵
۱۸	بعد کسب و کار (کسب‌گزی) کارآفرینی کشاورزی	۱۸
۲۴	بعد محیطی کارآفرینی کشاورزی: زیست‌بوم کارآفرینی و فضای کسب و کار	۲۴
۳۴	کارآفرینی کشاورزی و انواع توسعه کشاورزی	۳۴
۴۵	نظام نوآوری کشاورزی: چارچوب برای تبیین کارآفرینی کشاورزی	۴۵
۵۴	توسعه کارآفرینی و تحول مناسبات تولید بهره‌برداری کشاورزی: گذر از ساختار مبتنی بر مزرعه به کسب و کار	۵۴
۶۵	گونه‌شناسی کارآفرینی و توسعه کسب و کار در کشاورزی	۶۵
۷۲	فرصت‌ها و چالش‌های توسعه کارآفرینی در بخش کشاورزی	۷۲
۹۱	دولت رانتر و رویکرد "میدان‌باری" به کشاورزی: مانعی در مسیر کارآفرینانگی	۹۱
۱۰۰	الف) استلزامات نظری - مفهومی برای سیاست‌گذاری	۱۰۰
۱۰۲	ب) سازوکارها	۱۰۲
۱۰۷	۲ توسعه کسب و کارهای کشاورزی	۱۰۷
۱۰۷	مقدمه	۱۰۷
۱۰۸	مفهوم کسب و کارهای کشاورزی	۱۰۸
۱۱۴	اهمیت و ضرورت توسعه کسب و کارهای کشاورزی	۱۱۴
۱۲۱	چالش‌های توسعه کسب و کارهای کشاورزی	۱۲۱
۱۲۳	تحولات بازار محصولات کشاورزی	۱۲۳
۱۳۰	نوسان قیمت‌ها و سازوکار قیمت‌گذاری محصولات کشاورزی	۱۳۰

۱۳۳	محیط و مناسبات تجاری؛ لزوم حرکت به سوی تجارت عادلانه با هدف "ارزش افزایی پایدار برای همه"
۱۴۰	ارتقای ارزش افزوده زنجیره عرضه محصولات کشاورزی
۱۴۷	آموزش و ترویج کسب و کار آفرینی در کشاورزی
۱۵۳	استلزامات ترویج کسب و کار آفرینی برای استقرار نظام نوین ترویج کشاورزی
۱۵۹	یکپارچگی اجتماعی و ساماندهی شبکه‌های کسب و کار برای ارائه خدمات حمایتی
	تامین اعتبارات برای سرمایه گذاری در کسب و کارهای کشاورزی: باز تاکید رسالت نظام بانکی در
۱۶۶	کشاورزی
۱۷۲	نقش موثر رلت در توسعه کسب و کارهای کشاورزی
۱۸۰	مدیریت زیره‌های عرضه در توسعه کسب و کارهای کشاورزی
۱۸۰	مفهوم زنجیره‌ی عرضه
۱۸۴	زنجیره‌ی عرضه در د و رز
۱۹۱	مدیریت زنجیره‌ی عرضه‌ی محصولات کشاورزی
۱۹۸	بررسی زنجیره‌ی عرضه در بخش نشر ری گزارش یک مطالعه موردی
۲۰۱	مدیریت زنجیره ارزش در توسعه کسب و کارهای کشاورزی
۲۰۱	مفهوم زنجیره ارزش
۲۰۶	دیدگاه نظام مند به شبکه زنجیره ارزش
۲۰۸	تحلیل و طراحی زنجیره ارزش
۲۱۰	کارکرد بازیگران مختلف در توسعه زنجیره ارزش
۲۱۰	سازمان‌های توسعه و کنشگران زنجیره ارزش
۲۱۱	سازمان‌های توسعه و حامیان زنجیره ارزش
۲۱۲	عرضه کنندگان خدمات کسب و کار
۲۱۲	برون سپاری خدمات کشاورزی در زنجیره ارزش
۲۱۴	سازمان‌های توسعه و تأثیر گذاران زنجیره ارزش
۲۱۴	سنجش و ارزیابی پیامد توسعه زنجیره ارزش
۲۱۷	بازدارنده‌های کار آفرینی و توسعه کسب و کار در بخش کشاورزی
۲۲۹	شکل دهی محیطی توانمند ساز برای کسب و کار آفرینی کشاورزی
۲۳۴	خدمات حمایتی برای توسعه کسب و کار آفرینی کشاورزی

۲۴۹	 رهیافتی برای توسعه و ترویج کسب و کار آفرینی کشاورزی
۲۷۵	 ارزیابی تطبیقی پایداری کسب و کارهای کشاورزی و نظام‌های بهره‌برداری زراعی متعارف

۳ توسعه کار آفرینی و کسب و کار در مناطق روستایی: تنوع بخشی به اقتصاد

۲۸۷	 غیر کشاورزی روستایی
۲۸۷	 مقدمه
۲۹۴	 دیدگاه‌ها و راهبردهای توسعه روستایی
۳۰۸	 مبنای پیدایش مفهوم معیشت پایدار
	 جایگاه نهادهای بازار، رشد اقتصادی مبتنی بر بخش خصوصی و توسعه فضای کسب و کار در معیشت پایدار
۳۲۲	
۳۳۴	 کار آفرینی بسان راهبردی توسعه معیشت پایدار روستایی: دستاوردها و ملزومات
۳۴۲	 رویکرد پارادایمی به کسب و کار آفرینی روستایی
	 پایداری سازی معیشت روستایی از طریق کسب و کار آفرینی برای تنوع بخشی به اقتصاد غیر کشاورزی در روستاها
۳۴۵	
۳۵۱	 کسب و کار آفرینی در صنایع روستایی
۳۵۴	 رویکردهای مختلف کسب و کار آفرینی روستایی: در جستجوی انگاره "روستای کار آفرین"
	 توسعه کسب و کارهای خانوادگی در مناطق روستایی: ادغام فرایند کسب و کار در بافتار یک نهاد اجتماعی
۳۵۷	
۳۵۷	 بنیان‌های نظری و مفهومی کسب و کارهای خانوادگی
۳۶۴	 آسیب شناسی کسب و کارهای خانوادگی در مناطق روستایی
۳۷۱	 توسعه کسب و کار آفرینی روستایی پایدار در حوزه گردشگری
۳۷۹	 دیالکتیک کسب و کار آفرینی: منطق نوزایی مشاغل سنتی در مناطق روستایی و اجتماعات محلی
۳۸۷	 چارچوب سیاست گذاری توسعه کسب و کارهای روستایی
۳۹۱	 منابع و مآخذ